

is volgens velen de mooiste kustplaats van Samos – al doet het er erg toeristisch aan. Aan de rand begint een goed strand en dagelijks is een zandstrand per boot bereikbaar.

Kokkári, dat buiten het seizoen doods aandoet, is volledig op het toerisme gericht. 's Zomers zijn in het centrum en aan de prachtige baai, waar ook de haven ligt, aantrekkelijke restaurants en taverna's geopend. Bovendien zijn de vlakbij gelegen baaien met stranden goed bereikbaar.

Naast de vier toeristische centra zijn er nog talloze kleine strandnederzettingen, waar van oktober tot mei een soort winterslaap heerst. Enkele voorbeelden zijn het in het westen gelegen **Votsalákia**, waar veel vakantiegangers komen die een geheel verzorgde reis hebben geboekt, en **Iréo**, vlak bij het vliegveld, dat erg populair is bij jonge individueel reizende jongeren.

Bezienswaardigheden

Samos heeft tal van interessante bezienswaardigheden. De archeologische

vindplaatsen zijn geconcentreerd in **Pithagório** en de omgeving. De belangrijkste archeologische vondsten zijn te zien in de hoofdstad, **Vathí**. De kerken en kloosters zijn alleen van regionale betekenis, maar daar staat tegenover dat de meeste op prachtige, idyllische plekken gelegen zijn.

Ten slotte is er nog het nabijgelegen **Efeze** (► kaart 3, C 1) in **Turkije**. Vanuit Samos worden veel excursies georganiseerd naar Efeze, een van de belangrijkste antieke steden van Klein-Azië.

De nabijheid van Turkije

De **Stenón Samoú**, een zee-engte die op het smalste punt slechts 1300 m breed is, scheidt de zuidkust van Samos van het 1229 m hoge Klein-Aziatische schiereiland **Mikáli** (in het Turks Samsun Darı). De oostpunt van Samos steekt een heel eind uit in de Baai van Kuşadası (in het Turks Kuşadası Körfezi). De Turkse kust en bergen, die op talloze plekken van Samos te zien zijn, maken bijna een vast onderdeel uit van het landschap op Samos.

De oude stad van de hoofdstad Vathí biedt een prachtig uitzicht op de nieuwe stad, de haven en de Egeïsche Zee

Het Kastro en de Metamórfosis-kerk 1

Logothétisburcht permanent gratis toegankelijk, tentoonstelling in de burcht di.-zo. 8-15 uur, toegang gratis, kerk dag. circa 10-13 en 17-20 uur

Hét symbool van Pithagório is het **Kástro**, dat in het donker fraai belicht wordt door schijnwerpers. Dit complex van bouwwerken en ruïnes op een lage, rotsachtige hoogte in het zuiden van de stad ligt pal boven de zee. Op deze rots lag al in de 4e eeuw v.Chr. een dorp. Later stond het paleis van Polycrates er waarschijnlijk en in de vroegchristelijke tijd werd op deze plek een basilica gebouwd.

Tegenwoordig is het terrein bereikbaar via brede treden, die naar het plein voor de **Metamórfosiskerk** leiden. De kerk is gewijd aan de Gedaanteverandering van Christus: op 6 augustus, de

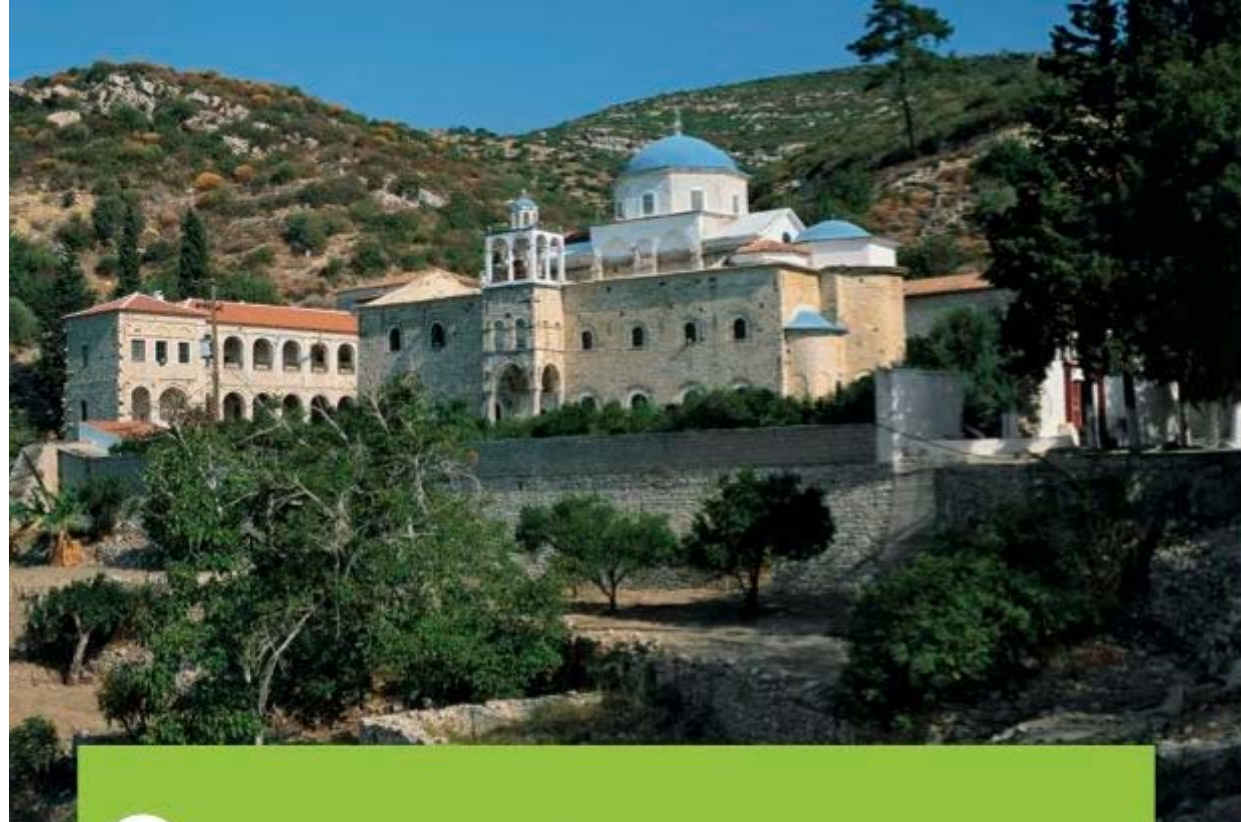
dag waarop de Gedaanteverandering van Christus wordt gevierd, behaalden de vrijheidsstrijders van Samos onder leiding van hun aanvoerder Lykoúrgos Logothétis in 1824 een wonderbaarlijke zege. Hun overwinning op de Turken, die veel sterker waren, werd toegeschreven aan het ingrijpen van Christus (op 6 augustus wordt herdacht dat hij op de berg Tabor aan drie apostelen in een hemels licht verscheen om hen voor te bereiden op zijn kruisdood).

Op het kerkplein staat een borstbeeld van de vrijheidsheld Logothétis. Alles bij de kerk, tot en met de plantenonderzetters op de binnenhof, heeft de Griekse nationale kleuren blauw en wit. Het is de moeite waard om deze grote kerk van binnen even te bekijken, vooral vanwege de sfeervolle koralen die er weerklinken.

Aan de oostkant, aan een lagere vlakte, ligt een klein, doorlopend vrij

De haven van Pithagório – idyllischer kan het bijna niet

5 Prachtig houtsnijwerk – het Timíou Stavroú-klooster

Kaart: ► H 5

Vervoer: Wandeling door het klooster, Duur: 30 minuten

De vijf grootste kloosters van het eiland staan – ver van de steden en stranden – op afgelegen plekken midden in de natuur. Ze ademen een sfeer van rust en beschouwelijkheid, ook al wonen er nog maar weinig monniken. Het Moní Timíou Stavroú ('klooster van de Kruisverheffing') tussen Chóra en Komara-déi herbergt bovendien een bijzonder waardevolle kunstschat, een prachtig gebeeldhouwde iconostase van lindenhout.

De binnenplaats

De route naar het in 1592 gestichte klooster **1** loopt door een oude, rood-geschilderde houten poort. Even later staat u op de binnenplaats, die – zoals bij bijna alle orthodoxe kloosters – grotendeels door de kloosterkerk wordt ingenomen; kerken nemen in Grieks-orthodoxe kloosters een centrale plaats in. De binnenplaats wordt aan drie zijden

omgeven door rijen kloostercellen van twee verdiepingen, die aan beide zijkan-ten verhoogd zijn en op een toren lijken. Tegenwoordig is de zuidkant open, nadat deze vleugel in 1950 door brand werd verwoest.

Op die plek hebben de monniken een mooie tuin aangelegd waar sinaasappel-, citroen- en olijfbomen groeien, evenals een groot aantal geraniums. Her en der verspreid liggen wat brokstukken van zuilen, die misschien afkomstig zijn van een vroegchristelijke basilica. De manshoge voorraadvaten van aardewerk (*píthoi*) die hier staan werden vroeger gedeeltelijk in de grond ingegraven, zodat de inhoud – water, wijn of olie – koel kon worden bewaard.

Naast het zuidportaal van de in 1838 van natuur- en bakstenen gebouwde kerk bevindt zich een marmeren fontein met mooie stenen reliëfs in de kerkmuur. Onder de Byzantijnse dubbele adelaar zijn twee vogels te zien

twee zuilen overeind staan, zijn de twee beelden van Artemis gevonden die in het Efeze-Museum te zien zijn.

Vanaf de **bovenste Agora** (plein) loopt een in de oudheid 'Embolos', door archeologen '**Kouretenstraat**' genoemde smalle, geplaveide straat omhoog naar de onderste Agora. Links van deze straat stond ooit de **Domitianustempel** ⁸. Om in de gunst van Rome te blijven was deze opgedragen aan de Romeinse keizer Domitianus (86-91).

Opvallende gebouwen aan de Kouretenstraat zijn het **Nymphaeum van Trajanus** ⁹ met de heilige bronnen, de ooit uit drie verdiepingen bestaande **Scholasticathermen** ¹⁰ met gemeenschappelijke latrine en het Vreugdehuis, evenals de door archeologen fraai gerestaureerde **Hadrianustempel** ¹¹, die met mooie reliëfs is versierd. Aan de andere kant van de straat is een uitgestrekte woonwijk met zogenaamde hangende huizen blootgelegd, die terrasvormig

achter elkaar waren gebouwd. Bij de meeste stond de benedenverdieping gedeeltelijk op de bovenverdieping van de huizenrij eronder. Vanaf de Kouretenstraat boden smalle steegjes met trap-treden toegang tot de huizen.

De Kouretenstraat loopt naar de **Celsusbibliotheek** ¹², waarvan de voor-gevel door Oostenrijkse archeologen gereconstrueerd is. Op borden bij het gebouw wordt de daarbij toegepaste werkwijze uitvoerig uitgelegd. Deze bibliotheek uit de oudheid is genoemd naar de Romeinse proconsul die tussen 105 en 107 gouverneur van de Romeinse Provincie Azië was, waarvan Efeze de hoofdstad was. Het bouwwerk, dat van 110 tot 135 in opdracht van zijn zonen werd opgetrokken, was niet alleen een openbare bibliotheek, maar ook het grafmonument van Celsus.

Bij de Celsusbibliotheek begint de tweede hoofdstraat van de stad, de Marmerstraat, die langs de **lage Agora** ¹³

De Celsusbibliotheek, zowel bibliotheek als graf

